

Sygn. akt V CZ 77/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. F.
przy uczestnictwie M. K.
o zniesienie współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 listopada 2017 r.,
zażalenia uczestniczki postępowania na postanowienie Sądu Okręgowego w W.
z dnia 28 czerwca 2017 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił zażalenie uczestniczki postępowania.

Z uzasadnienia orzeczenia wynika, że wymieniony sąd postanowieniem z dnia 27 stycznia 2017 r. - po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy i uczestniczki postępowania - uchylił końcowe postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie o zniesienie współwłasności nieruchomości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Postanowienie kasatoryjne zaskarżyła uczestniczka postępowania zażaleniem wniesionym przez adwokata. Od zażalenia nie została uiszczona opłata w wysokości piątej części należnej od wniosku o zniesienie współwłasności opłaty stałej wynoszącej 1000 zł.

Zadaniem Sądu zażalenie podległo odrzuceniu na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. bez wezwania o uiszczenie należnej od niego opłaty. Wprawdzie przytoczony przepis nie obowiązywał w chwili wniesienia zażalenia, został bowiem uchylony ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571 - dalej: „ustawa nowelizująca”), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2009 r. (art. 9 ustawy nowelizującej), jednakże przepisy ustawy nowelizującej znajdują zastosowanie - zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy nowelizującej - do postępowań wszczętych po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej. Tymczasem postępowanie, w którym zapadło zaskarżone postanowienie, zostało wszczęte w dniu 30 listopada 2006 r.; uchylony przepis znajduje więc zastosowanie w sprawie.

W zażaleniu pełnomocnik uczestniczki postępowania zarzucił wydanie zaskarżonego postanowienie z naruszeniem art. 130 § 1 k.p.c. i wniósł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje;

Uchylony na podstawie art. 1 pkt 3 lit. a ustawy nowelizującej przepis art. 130² § 3 k.p.c. stanowił, że sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia (apelację, zażalenie, skargę kasacyjną, skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty, skargę na orzeczenie referendarza sądowego) podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy nowelizującej przepisy ustawy nowelizującej stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie ustawy nowelizującej, z zastrzeżeniem ust. 2-5 (przytoczone ustępy nie dotyczą art. 1 pkt 3 lit. a ustawy nowelizującej). Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów - zasadzie prawnej - z dnia 15 grudnia 2010 r., II UZP 4/10 (OSNCP 2011, nr 3-4, poz. 38), która dotyczyła kwestii zastosowania uchylonego art. 130² § 3 k.p.c. do skargi kasacyjnej złożonej przez adwokata lub radcę prawnego po wejściu w życie ustawy nowelizującej, wyjaśnił, że w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy nowelizującej za

wszczęcie postępowania należy uznać wszczęcie postępowania rozpoznawczego, czyli wniesienie pozwu lub innego pisma inicjującego postępowanie cywilne.

Mając na względzie powyższe oraz ustalenie - niekwestionowane przez skarżącą - że wniosek o wszczęcie postępowania o zniesienie współwłasności nieruchomości został złożony w dniu 30 listopada 2006 r., stanowisko Sądu Okręgowego, że wniesione przez zawodowego pełnomocnika procesowego zażalenie kasatoryjne uczestniczki postępowania podlegało odrzuceniu, bez wzywania do uiszczenia opłaty, należało uznać za trafne. Do złożonego zażalenia kasatoryjnego - wbrew stanowisku skarżącej - znajduje bowiem zastosowanie, w związku z przepisem przejściowym art. 8 ust. 1 ustawy nowelizującej, uchylony przepis art. 130² § 3 k.p.c., ponieważ nie została spełniona przewidziana w art. 8 ust.1 ustawy nowelizującej przesłanka niestosowania uchylonego art. 130² § 2 k.p.c. w postaci wszczęcia postępowania po wejściu w życie ustawy nowelizującej.

Argumentu podważającego zaskarżone postanowienie nie dostarcza przytoczone przez skarżącą postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2013 r., IV CZ 25/13 (nie publ.). Dotyczy ono bowiem środka zaskarżenia - skargi kasacyjnej wniesionej po wejściu w życie ustawy nowelizującej - mającego inny charakter prawny niż zażalenie kasatoryjne. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji, inicjującym nowe, kasacyjne postępowanie (por. uchwałę siedmiu sędziów - zasadę prawną - Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2010 r., II UZP 4/10). Tymczasem zażalenie kasatoryjne nie należy do kategorii nadzwyczajnych środków zaskarżenia, przysługuje od nieprawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji, którym uchylono orzeczenie sądu pierwszej instancji i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania, i nie inicjuje ono nowego postępowania, jest wnoszone w ramach niezakończonego prawomocnie postępowania dotyczącego merytorycznego rozpoznawania sprawy.

Charakteru prawnego zażalenia kasatoryjnego nie zmienia, zwłaszcza nie czyni go nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, inicjującym nowe postępowanie, przewidziane w art. 394¹ § 3 k.p.c. odesłanie do odpowiedniego stosowania

w postępowaniu zażaleniowym wskazanych przepisów regulujących postępowanie kasacyjne. Nie ma też znaczenia dla oceny kwestii zastosowania na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy nowelizującej art. 130² § 3 k.p.c. do zażalenia kasatoryjnego, wniesionego w postępowaniu wszczętym przed dniem 1 lipca 2009 r, okoliczność, że przepis wprowadzający zażalenie kasatoryjne wszedł w życie z dniem 3 maja 2012 r. (art. 11 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 233, poz. 1381), ponieważ podstawę wyłączenia zastosowania, na podstawie przytoczonego przepisu przejściowego, art. 130² § 3 k.p.c. stanowi spełnienie się - co nie ma miejsca w sprawie - przesłanki w postaci wszczęcia postępowania po wejściu w życie ustawy nowelizującej.

Nie można także podzielić zarzutu skarżącej, że Sąd Okręgowy oparł rozstrzygnięcia na niekonstytucyjnym przepisie art. 130² § 3 k.p.c. Zgodność tego przepisu z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej była przedmiotem rozstrzygnięć w trzech wyrokach Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 listopada 2008 r., SK 33/07 (OTK-A 2008, nr 9, poz. 154), z dnia 28 maja 2009 r., P 87/08 (OTK-A 2009, nr 5, poz. 72) i z dnia 14 września 2009 r. sygn. SK 47/07 (OTK-A 2009, nr 8, poz. 122). Trybunał Konstytucyjny uznał, że odrzucenie - odpowiednio - apelacji, zażalenia i zarzutów od nakazu zapłaty, które nie zostały opłacone, a były wniesione przez profesjonalnego pełnomocnika, było dopuszczalne w świetle Konstytucji. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego nie zachodziła niezgodność art. 130² § 3 k.p.c. z art. 2, art. 32, art. 45 ust. 1, 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji.

Reasumując, zarzut, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem art. 130 § 1 k.p.c., ponieważ Sąd odrzucił wniesione przez adwokata skarżącej zażalenie, bez wezwania o uiszczenie opłaty, okazał się nieuzasadniony.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

jw

r.g.